

ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗВЕСТИЯ

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ НА ВАРН. ТЪРГ.-ИНД. КАМАРА

Боянъ Абаджиевъ
Председател на Варненската
търг.-инд. камара.

Индустрията въ района на Варненската Търговско-индустриална камара.

Първите центрове на индустрията въ района на Варн. търг.-инд. камара сж Габрово и Варна, а следъ това идатъ Търново, Г.-Орѣховица, Дебелецъ, Попово, Шуменъ, Каспичанъ, Провадия, Рѣка-Девня и др.

Какви сж отличителните черти на индустрията въ тия населени мѣста?

По произходъ почти всички индустриални предприятия въ тѣхъ сж били първоначално рѣчни занаятчийски работилници, или механизирани такива и впоследствие сж се развивали постепенно въ модерни фабрики. Така е било съ кожарските, трикотажните, желѣзарските, металолѣярните, керамичните, дърводѣлските и маслобойните въ разните пунктове на района ни. Сжщо тъй и голѣмите вълнени предачни и тъкачни фабрики, съ които днесъ се гордѣе Габрово, сж произлезли отъ рѣчните домашни вретена и станове, замѣстени впоследствие отъ наши енергични гайтанджии съ машинно предачно-тъкачно производство. Въ тоя редъ попадатъ и голѣмите модерни валцови мелници въ Рѣка-Девня и другаде, много отъ които първоначално сж били небетчийски долапкини и караджейки.

Само една частъ отъ промишления ни паркъ — памучните, ленено-конопени, пивоварни и пасмантерийни предприятия сж създадени направо като фабрики, и то най-напредъ въ твърде скромни размѣри, а отпосле разширявани и подобрявани следъ неимоверни усилия и изпити.

Както самите предприятия, така и тѣхните основатели и послешни господари сж се развивали и издигали постепенно — и отъ бивши еснафи и даже работници или технически майстори, сж се оформяли и израствали, заедно съ предприятията си, въ истински индустриалци. Достатъчно е да хвърлимъ само единъ погледъ върху издадения „Алманахъ

на габровската индустрия“, за да видимъ чрезъ каквъ трудъ и грижи, пестене и воля е ставало всичко това и какви ценни качества съдържа българския промишленъ духъ. И съ радостъ трѣбва да изтъкнемъ, че въ нашия районъ нѣмаме отбѣлзанъ нито единъ български фабрикантъ като рентиеръ, отдаденъ на охолень животъ въ създадена отъ натрупани печалби богата обстановка. Напротивъ, всички наши досегашни анкети показватъ, че спечеленитѣ капитали, плусъ придобити съ грижи кредити, сж вложени въ постоянни разширения на предприятията, въ постоянно техническо усъвършенствуване процеситѣ на производството, въ приспособяване на фабрикацията къмъ мѣстнитѣ условия, материали и пр. и пр.

Така, най-важнитѣ наши памучни фабрики—„Текстиль“ въ Варна и „Принцъ Кирилъ“ въ Габрово, които сж починали само съ нѣколко стана, днесъ сж снабдени съ комплектни предачници, приспособени за преработване и на мѣстенъ памукъ. Сжщо тъй образцово сж подредени и дветѣ ни ленено-конопени фабрики въ Габрово и Провадия, както и една вжжарска въ Варна, която е вече напълно замѣстила чуждестранния конопъ съ нашъ, български. Голѣмъ напредѣкъ и разширение е показала и стѣкларската фабрика при гара Гебедже съ дветѣ си нови инсталации за джамове и порцеланови издѣлия. При това, тая фабрика съ огромнитѣ си генератори е турила край на дървестното гориво, служейки си изключително съ пернишки вжглища. Сжщо тъй и първичнитѣ материали, които тя преработва сж наши—кварцовъ пѣськъ и каолинъ отъ известната мина при Шумну-бохчиларъ. Голѣми стѣпки напредъ е направила въ района ни и кожарската индустрия съ производството си на финни лицеви и мебелни кожи, наредъ съ известното си реномирано производство на гьонъ. Не отстъпва съ постоянното си усъвършенствуване и най-старата ни текстилна индустрия—вълнената предачно-тъкачна, която достигна вече да произвежда и най-тънки нумера преди за производство на всички видове финни тъкани. Наредъ съ нея се развива и вълнено-памучния и коприненъ трикотаждъ, който премина отъ чуждестранни къмъ наши преди, изработени въ наши предачници и които съ безкрайното си разнообразие на издѣлията задоволява и най-взискателнитѣ вкусове на консумацията. Особенно впечатление прави съ развитието си въ последно време желѣзарската и металолѣярната индустрии въ Варна, Габрово и другаде, която съ своето енциклопедическо производство задоволява вече не само техническитѣ нужди на земеделското стопанство и строителното дѣло, но и нуждитѣ почти на всички наши индустрии съ машиннитѣ изработки и инсталации.

Къмъ постоянно модернизиране и разширение се дви-

жатъ и керемическитѣ ни предприятия, нѣкои отъ които вече иматъ рингови печи, а други две, въ Каспичанъ и Нови-Пазаръ, наредъ съ производството си на цигли и машинни тухли даватъ и една редовна серия отъ порцеланови плочи и пр. за вътрешна облицовка отъ всички видове на жилища, бани и др.

Въ тоя пжтъ на усъвършенствуване се развиватъ и останалитѣ индустриални браншове: дърводѣлския, химическия, текстилно-бояджийския, консервния и др. Така, нѣкои отъ дърводѣлскитѣ предприятия сж започнали да проивеждатъ, наредъ съ редовната си бѣла и мебелна работа, и паркети въ Омортагъ и „Стопанство Тича“ въ Доленъ-Чифликъ, както и финни фурнири въ Шуменъ. Консервния браншъ, отъ своя страна, е прибавилъ къмъ превъзходнитѣ си зеленчуци, плодове, мармалади, и производството на сарделни видове, които почти сж измѣстили чуждестраннитѣ въ пазара.

Не по-малко успѣхъ сж направили и текстилно-бояджийскитѣ, пасмантерийнитѣ, тѣстянитѣ, химическитѣ и др. предприятия, както съ техническото си подобрене, така и съ качеството на производствата си. Най-после да отбележимъ и постоянната електрификация на градове и даже села въ района ни, която още повече улеснява техническото развитие и на многобройнитѣ занаятчийски работилници.

Отъ всичко казано до тукъ, можемъ да заключимъ:

1. Индустрията въ района на Варненската търговско-индустриална камара не е едновременно и спекулативно наследено производство, а израсла отъ самия националенъ трудъ и чрезъ срѣчността и спестенитѣ срѣдства на този трудъ се е развивала и издигала до модерна фабрикация.

2. Отъ друга страна. тая индустрия, съ разнообразнитѣ си и отъ първа необходимостъ произведения, е обхванала почти всички нужди на вътрешния пазаръ, а съ нѣкои свои производства даже прави усилия да проникне съ свой износъ и въ чужбина.

3. Най-сетне, презъ последното десетолѣтие, тая наша индустрия все повече и повече преработва наши мѣстни сурови материали и по тоя начинъ се свързва съ селското ни стопанство — съ земеделието и скотовѣдството ни, за да образува съ тѣхъ едно общо и цѣлостно народно стопанство.

Нека пожелаемъ въ тия три насоки още по-голѣмъ успѣхъ на индустрията ни за да стане напълно неуязвимо срѣдство за стопанската ни самозащита — за независимъ икономически национализъмъ!

А. П.

Външната търговия на България през 1936 година.

След дългата стопанска криза, изтеклата 1936 година дойде да внесе едно малко успокоение, показвайки сигурни признаци на възстановяване на свътното стопанство. Симптомите, които налагат схващането за подобрението на международното положение сж преди всичко: увеличение на свътното индустриално производство, особено това на металопреработвателните индустрии, повишение цената на суровите материали, засилване на международния трафик и търговия и сравнителното намаление на безработицата. Чувствителното увеличение въ навлата по цѣлия свѣтъ е сжщо едно явно указание за увеличаващата се международна търговия.

Безъ да се показваме за голѣми песимисти, трѣбва да костатираме, че подобрението на международното стопанство се дължи до голѣма степен и на трескавото въоръжаване на свѣта. Изтѣклата 1936 година се характеризира съ голѣмите политически и стопански събития, които преживѣ свѣтътъ. На първо мѣсто трѣбва да се посочи итало-абисинският конфликт и наложените вследствие този конфликт санкции срещу Италия, събитията въ Испания и редицата политически съглашения и комбинации въ Централна Европа, които създадоха едно чувство на несигурност предъ утрешния день.

Отъ друга страна, обаче, монетното съглашение между Англия, Франция и Съединените Щати, обезценяването на французкия франкъ и редицата девалвации на разни монети, които додоха като контрамѣрки отъ страна на другите държави, се посрѣцнаха като мѣрки целящи подобрението на международното стопанство и търговия.

Това подобрение на международното положение и ма безспорно, своето отражение и върху външната търговия на България. Освенъ поради изтъкнатите по-горе причини, увеличението на нашата външна търговия се дължи сжщо и на: повишените международни цени на зърнените храни, вследствие лошата реколта въ голѣмите зърнопроизводителни страни, което спомогна за намалението на свътните щокове на тѣзи артикули и второ на отдавна замислената и прокарвана трансформация на нашето селско стопанство, съ огледъ да се повишатъ доходите на отдѣлното домакинство и да се създадатъ нови култури, които благодарение на своите естествени качества да могатъ да се явятъ успѣшно на чуждите пазари, като по този начинъ допринасятъ и за разнообразяването на нашия износъ съ по-трудоинтензивни култури. Естествена последица отъ въвеждането на по-тру-

довоинтензивни култури у насъ е намаляването на излишната работна ръка въ нашитѣ селски домакинства и отъ тамъ увеличаването на дохода, т. е. засилване покупателната способностъ на българския консуматоръ.

Първото обстоятелство, което отразява подобрието на нашата външна търговия презъ изтеклата година е чувствителното увеличение както въ вноса, така и въ износа. Така, докато презъ 1935 година сж внесени 276.403 тона разни стоки на стойностъ 3.008.954.000 лева, презъ 1936 год. имаме 282.790 тона за 3.181.062.000 лева, което представлява едно увеличение отъ 172.108.000 лева, или съ близо 5.7%.

Особено чувствително е увеличението въ нашия износъ. Презъ 1935 година сж изнесени 327.067 тона на стойностъ 3.253.282.000 лева, а презъ изтеклата година сж изнесени 569.132 тона за 3.910.382.000 лева или изразено въ процентъ имаме едно увеличение отъ 56.4% въ количеството и 20.2% въ стойността.

Несъразмѣрността въ процентното нарастване на дветѣ величини се дължи най-вече на по-голѣмото участие на евтинитѣ артикули въ нашия износъ презъ изтеклата година. Тази несъразмѣрностъ особено проличава отъ факта, че въпрѣки повишенитѣ международни цени на нашитѣ традиционни износни артикули, каквито сж зърненитѣ храни, има едно фактическо намаление въ срѣдната цена на 1 кгр. изнесена стока отъ 9.95 лева презъ 1935 година на 6.87 лева презъ 1936 година.

Реализирано е едно активно салдо отъ 729 мил. лева срещу 244 мил. лева презъ 1935 година, или едно увеличение отъ 485 мил. лева. Действително, този излишъкъ не представлява единъ абсолютенъ запасъ отъ чужди девизи, съ който свободно да може да се манипулира, а въ по-голѣмата си частъ е салда по клирингови смѣтки.

Движението на външната ни търговия по държави се вижда отъ следната таблица:

(Следва таблицата на страница 6)

По-голѣма прегледностъ се добива отъ следната таблица, отъ която се вижда процентното участие на разнитѣ държави въ нашия износъ, вносъ и общъ оборотъ:

(Следва таблицата на страница 7)

Преобладаващо значение въ нашата външна търговия има Германия. Вносътъ ни отъ Германия възлиза на 1,940.1 милиона лева срещу 1,608.4 милиона лева презъ 1935 год., а износътъ ни се е увеличилъ отъ 1,562.2 милиона презъ 1935 година на 1,859.9 милиона презъ изтеклата година. Пасивното салдо, което имаме съ Германия, се е увеличило

Д ѣ р ж а в и	В ъ м и л и о н и л е в а					
	1936 година			1935 година		
	износъ	вносъ	разлика	износъ	вносъ	разлика
Германия	1,859.9	1,940.1	— 80.2	1,562.1	1,608.4	— 46.2
Англия	453.7	146.—	+ 307.7	142.—	141.2	+ 0.8
Белгия	146.2	47.7	+ 98.5	31.4	35.6	— 4.2
Полша	146.1	92.5	+ 53.6	68.2	35.6	+ 32.6
Италия	142.2	18.6	+ 123.6	285.3	94.1	+ 191.2
Чехословашко	127.7	244.2	— 116.5	224.—	293.9	— 69.9
Австрия	116.1	181.3	— 65.2	148.—	162.8	— 44.3
Дания	113.—	1.8	+ 111.2	55.5	1.5	+ 54.—
Холандия	100.6	30.—	+ 70.8	47.2	38.1	+ 9.1
Съединенитѣ Щати	100.6	69.1	+ 31.5	33.9	39.2	— 5.3
Египетъ	89.7	14.6	+ 75.1	109.6	14.4	+ 95.2
Швейцария	83.7	66.5	+ 17.2	93.4	161.1	— 67.7
Франция	80.3	39.—	+ 41.3	60.—	42.6	+ 17.4
Швеция	60.1	17.4	+ 42.7	36.7	11.9	+ 24.8
Унгария	45.4	49.6	— 4.4	77.7	55.3	+ 22.4
Палестина	42.5	11.1	+ 31.4	67.3	4.5	+ 62.8
Други държави	202.4	211.4	— 9.—	210.4	238.8	— 28.4
Всичко	3,910.4	3,181.1	+ 3,253.3	3,253.3	3,009.—	+ 244.3

Д ъ р ж а в и	1935 година			1936 година		
	Износъ	Вносъ	Общо	Износъ	Вносъ	Общо
Германия	47.56	60.90	53.59	48.04	53.45	50.63
Англия	11.60	4.59	8.46	4.36	4.69	4.52
Белгия	3.74	1.50	2.73	0.96	1.18	1.07
Полша	3.74	2.90	3.37	2.10	1.18	1.66
Италия	3.64	0.58	2.27	8.77	3.13	6.06
Чехословашко	3.27	7.68	5.24	6.88	9.78	8.27
Австрия	2.97	5.70	4.19	4.56	6.42	5.45
Дания	2.89	0.06	1.62	1.71	0.05	0.91
Холандия	2.58	0.94	1.84	1.45	1.24	1.36
Съединенитъ Щати	2.57	2.17	2.39	1.04	1.30	1.17
Египетъ	2.29	0.46	1.47	3.37	0.48	1.98
Швейцария	2.14	2.09	2.12	2.87	5.35	4.06
Франция	2.05	1.23	1.68	1.84	1.41	1.64
Швеция	1.54	0.55	1.09	1.13	0.40	0.78
Унгария	1.16	1.56	1.34	2.39	1.84	2.12
Палестина	1.08	0.35	0.76	2.07	0.15	1.15
Други държави	5.18	6.56	5.84	6.47	7.95	7.17
	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—

отъ 46.2 милиона на 80.2 милиона лева. Въпреки по-големия ни оборотъ презъ изтеклата година, процентното участие на Германия въ нашата външна търговия показва ново увеличение. Така, докато презъ 1935 година Германия е участвувала съ 48.04% въ нашия износъ, съ 53.45% въ вноса ни или съ 50.63% въ общия ни оборотъ, презъ 1936 година това участие е съ 47.56% въ износа, 60.99% въ вноса или съ 53.59% отъ общия ни оборотъ.

Въпреки строго провежданата програма въ Германия, целяща еманципирането ѝ отъ вноса на чуждестранни произведения и стремлението да се самозадоволи въ всѣко отношение, въ последнитѣ години германската статистика показва едно константно увеличение въ външната и търговия съ източно-европейскитѣ страни т. е. съ странитѣ произвеждащи сурови материали и то предимно отъ животински и растителенъ произходъ.

Второ мѣсто въ външната ни търговия заема Англия. Докато презъ 1935 година имаме изнесени стоки за 142 милиона лева, презъ 1936 година износътъ нараства на 453.7 милиона лева, което представлява 11.60% отъ цѣлия ни износъ. Това се дължи главно на голѣмитѣ количества царевича, пшеница, грозде, кюспе, слънчогледово масло и др., които се изнесоха за тази страна. Като прибавимъ и слабото увеличение въ вноса ни отъ Англия, общата ни търговия съ тази страна презъ 1936 година възлиза на кръгло 600 милиона лева срещу кръгло 283 милиона лева презъ 1935 г.

Доста голѣмо увеличение въ износа имаме за Дания, съ която сме реализирали активно салдо отъ 111 милиона лева, при всичко износъ 113 милиона лева, докато презъ 1935 година е било изнесено само за 55 милиона лева.

Значително засилена е външната ни търговия и съ Полша. Така презъ 1935 година, обемътъ на търговския ни оборотъ съ тази страна е билъ приблизително 104 мил. лева а презъ 1936 година се покачва на кръгло 239 мил. лева, или едно увеличение отъ 135 мил. лева. Презъ 1936 год. сме внесли стоки отъ Полша за 92.5 мил. лева срещу 35.6 мил. лева, а сме изнесли такива за 146.1 мил. лева срещу 68.2 мил. лева презъ 1935 година.

По голѣмината на активнитѣ салда, които имаме, държавитѣ се нареждатъ както следва: на първо мѣсто Англия, съ която имаме активно салдо отъ 307.7 милиона срещу активно салдо само отъ 800.000 лева презъ 1935 год. Следъ Англия следватъ: Италия съ кръгло 124 милиона лева срещу кръгло 191 мил. презъ предидущата година, Дания съ 111.2 милиона срещу 54 мил. лева, Белгия съ 98.5 милиона срещу пасивно салдо отъ 4.2 мил. лева, Египетъ — съ 75.1 милиона срещу 95.2 мил. лева и т. н.

Намаление въ търговския оборотъ имаме съ следнитѣ

държави: Италия — съ кръгло 218 мил. лева, Чехословашко — съ 146 мил. лева, Швейцария — съ 104 мил. лева, Испания — съ 51 мил. лева, Австрия — съ 44 мил. лева, Египетъ — съ 20 мил. лева, Палестина — съ 18 мил. лева, Гърция — съ 12 мил. лева и т. н.

Най-голъмо пасивно салдо имаме съ Чехословашко — 116.5 мил. лева, следъ която следватъ Германия съ 80.2 мил. лева, Австрия — съ 65.2 мил. лева и т. н.

Износътъ на по-главнитѣ ни артикули презъ изтеклата година е билъ следния:

Артикули	1936 г.	1935 г.	Разлика
	в ъ х и л я д и л е в а		
Суровъ тютюнъ	1.263.311.—	1.384.123.—	—120.812.—
Яйца	465.311.—	401.359.—	+ 64.200.—
Пшеница	331.318.—	61.363.—	+269.955.—
Прѣсно грозде	190.931.—	248.456.—	— 57.525.—
Разни сурови кожи и мешини	168.099.—	116.908.—	+ 51.191.—
Царевица	153.280.—	7.971.—	+145.309.—
Слънчогледово семе	129.090.—	117.523.—	+ 11.567.—
Заклани кокошки	125.703.—	97.276.—	+ 28.427.—
Бобъ	94.078.—	63.107.—	+ 30.971.—
Кюспе	89.333.—	47.129.—	+ 42.214.—
Месо прѣсно	66.145.—	2.116.—	+ 64.029.—
Сливи печени	61.837.—	104.760.—	— 42.923.—
Масло розово	46.079.—	44.540.—	+ 1.539.—
Масло слънчогледово	45.965.—	19.789.—	+ 26.176.—
Едъръ рог. добитѣкъ	39.443.—	53.093.—	— 13.650.—
Орѣхи съ черупки	38.845.—	29.383.—	+ 9.462.—
Ябълки прѣсни	38.685.—	32.051.—	+ 6.634.—
Кашкавалъ	37.897.—	43.865.—	— 5.968.—
Живи свини	34.395.—	1.971.—	+ 32.424.—
Ечмикъ	32.276.—	3.417.—	+ 28.859.—
Свинска масъ	32.003.—	2.528.—	+ 29.479.—
Други стоки	426.106.—	370.566.—	+ 55.540.—
Всичко	3.910.382.—	3.253.284.—	657.098.—

И презъ изтеклата година, тютюнътъ си остава нашия най-важенъ експортенъ артикулъ. Въпреки намалението въ износа му отъ 121 милиона лева спрѣмо предишната година, което се дължи на изнесенитѣ презъ 1935 година голѣми партии по сключената отъ страна на държавата ком-

пенсационна сдѣлка, тютюнътъ заема първо мѣсто въ нашия експортъ съ една стойностъ отъ 1.263.311.000 лева.

Радостната компенсация, която може да се направи за изтеклата година е не само вмъкнатитѣ нови пера въ номенклатурата на нашия износъ но и по-голѣмото му разнообразие по отношение на процентното участие на отдѣлнитѣ артикули въ общата стойностъ на износа.

Така, презъ 1935 год., отъ всичко износъ за 3.254.284.000 лева, тютюнътъ е заемалъ 42.5% или 1.384.113.000 лева. Следователно, общиятъ износъ на всички други артикули е едва 1.869.161.000 лева. Презъ 1936 година износътъ на тютюна възлиза на 1.263.311.000 лева, или 32.5% отъ цѣлия износъ, а общата стойностъ на другитѣ изнесени артикули е равна на 2.647.071.000 лева, което представлява увеличение отъ 779 милиона лева въ сравнение съ 1935 година.

Освенъ при тютюна, намаление има въ износа и на следнитѣ наши артикули: грозде, едъръ рогатъ добитѣкъ, слънчогледово семе, кашкавалъ, прѣсни сливи и др.

За насъ особентъ интересъ представляватъ онѣзи артикули, които, както се спомена и по-горе, представляватъ проявление на политиката за трансформация въ нашето стопанство, съ огледъ да се произвеждатъ и изнасятъ по-достойни култури.

Намалението въ износа на едрия рогатъ добитѣкъ се дължи главно на ромънската конкуренция въ източнитѣ пазари. Вѣрно е, че за смѣтка на старитѣ ни пазари, каквито сж: Палестина, о. Малта, Египетъ и Гърция, се откри новъ такъвъ — Додеканеза, обаче, изнесениятъ добитѣкъ за тамъ не представлява величина, която да може да компенсира загубата, понесена вследствие намаляването износа за другитѣ пазари.

Отъ друга страна, обаче, имаме едно силно увеличение въ износа на живи свини — отъ 1.971.000 лева презъ 1935 година на 34.396.000 лева презъ 1936 година, или изнесено въ повече за 32.424.000 лева.

Въ износа на грозде имаме сжщо едно чувствително намаление, което се дължи на лошата реколтата у насъ. Въ района на Варненската търговско-индустриална камара, особено въ нѣкои пунктове, нанесенитѣ повреди върху гроздето достигаха до 50—60, а нѣкъде даже и до 80%. Въпрѣки това, обаче, нашитѣ износители можаха да закрепятъ и засилятъ позициитѣ си на Английския и Скандинавския пазари. Докато презъ 1935 година за Англия е изнесено грозде за 19 милиона лева или 7.5% отъ цѣлия износъ, а за Швеция — 3.800.000 лева или 1.5%, презъ изтеклата година износътъ ни за Англия нараства на 27 милиона или 24% отъ стойността на цѣлото изнесено количество, а този за Швеция — на 7.350.000 или 4%. Тукъ сж дадени данни само за тѣзи

пазари, поради особения интересъ, който тѣ представляватъ за нашия експортъ.

Намалението въ износа на сливитѣ се дължи главно на сжщата причина — лошата реколта.

Презъ изтеклата година се изнесе отъ страната пшеница за 331 милиона лева срещу 61 милиона презъ 1935 г., като 43.7% отъ този износъ бѣ отправенъ за Англия, 24.5% — за Италия, и 15.5% за Холандия.

Изнесена бѣ и царевича за 153.280.000 лева срещу само 7.971.000 лева презъ 1935 година. Отъ този износъ — 117 милиона или крѣгло 76% е направенъ за Англия, 5% за Швейцария, 4.6% за Албания и по една малка частъ на Австрия, Гърция и други страни.

Политическитѣ събития въ нѣкои европейски страни презъ изтеклата година се явяватъ като причина за депласирането на нѣкои пазари за известни наши артикули. Отъ друга страна, презъ изтеклата година се направиха сполучливи опити съ нѣкои износни произведения, които опити даватъ всичката надежда за разширяването номенклатурата на нашия износъ съ артикули, които въ бъдаще ще могатъ да замѣстятъ до голѣма степенъ нашитѣ традиционни износни артикули, каквито сж зърненитѣ храни.

По-горе се изтъкна, че повишението на международнитѣ цени на зърненитѣ храни презъ изтеклата година се дължи не толкова на едно естествено развитие, колкото на изключително неблагоприятнитѣ климатически и атмосферни условия презъ последнитѣ години. Въ конференцията на международния съвещателенъ комитетъ за пшеницата, състояла се въ Лондонъ презъ месецъ юлий м. г., е било изтъкнато, че ценитѣ не се развиватъ нормално, но се поддържатъ искусствено отъ странитѣ-износителки, което положение, разбира се, не може да бѣде вечно и че следъ премахването на искусственитѣ мѣрки, новото спададе въ ценитѣ ще бѣде неизбежно. Констатирано е било сжщо, че международната търговия съ пшеница се намалява и то особено въ Европа, което се дължи на форсираното мѣстно производство въ всички страни-аносителки. А споредъ германския институтъ за конюнктурни проучвания, ценитѣ на пшеницата сж стигнали до равнището на 1930/31 год. и по-нататъшно покачване на сжщитѣ не само, че не може да се очаква, но благодарение на механизиранието на производството тѣхното спадане ще бѣде неминуемо.

Отъ друга страна, обаче, имаме едно чувствително увеличение на международния трафикъ и търговия и съ другитѣ артикули, причинитѣ за което бѣха посочени по-рано. Имайки това предвидъ, би представлявало интересъ да се направи единъ кратъкъ прегледъ на износа ни по държави.

Отъ цѣлото количество изнесенъ тютюнъ, 60.8% е отишло

за Германия, 8.2% за Полша, 6.1% за Чехославия, 5.9% за Австрия, 3.1% за Египетъ и т. н.

Въ вноса на яйца има едно увеличение отъ 64 мил. лв. Докато износътъ на яйца за Швейцария и Испания е намалялъ, за Германия, която е погълната 81.1% отъ цѣлото количество, показва едно увеличение по-вече отъ 100 милиона лева. На второ мѣсто следва Швейцария съ 10.2% и на трето — Испания съ 6.8%.

Въ износа на кожи имаме увеличение къмъ всички пазари. Най-чувствително е това увеличение къмъ Германия, която презъ 1935 г. е внесла кожи отъ България за 33 мил. лева, а презъ 1936 год. — за 69 мил. лева, т. е. 41.1% отъ стойността на цѣлото изнесено количество. На второ мѣсто следва Полша съ 20.1% т. е. съ 34 милиона лева срещу 13.5 мил. лева презъ 1935 год. Следватъ Чехославия съ 28 мил. лева (16.3% отъ общата стойностъ) срещу 14.7 мил. презъ предшестващата година, Австрия, Съединенитѣ Щати, Унгария, Англия и т. н.

Износътъ на заклани кокошки показва чувствително увеличение. Презъ 1935 година, отъ всичко изнесени заклани кокошки за кръгло 77 мил. лева, за Италия сж изнесени за 64 милиона лева, т. е. 27.3%. Презъ изтеклата година има едно увеличение въ износа отъ 28 милиона лева. За Италия, обаче, износътъ намалява отъ 64 мил. лева на 30 милиона, или изразено въ процентни числа — отъ 66.3% на 23.5%. Това намаление е за сметка на силното увеличение къмъ Германия, за кждето сж изнесени заклани кокошки на стойностъ 93.2 милиона лева, т. е. 74% отъ цѣлото количество.

Презъ 1935 година се направиха опити съ износъ на слънчогледово семе за Съединенитѣ Щати, Англия и Швеция. Задоволителнитѣ резултати се явиха като стимулъ за увеличение въ износа на този артикулъ отъ 20 милиона презъ 1935 година на 46 мил. лева презъ изтеклата година. Най-големата частъ (48%) е изнесена за Германия, следъ която следватъ Англия, Швеция, Съединенитѣ Щати.

Като нови артикули презъ изтеклата година трѣбва да споменемъ прѣсното месо (изнесено за около 66 мил. лева, само за Германия), свинска масъ (32 мил. лева, изнесено почти изцѣло за Германия), зеленчукови консерви, доматиено пюре, консервирани цѣли обѣдени домати и др.

Вносътъ на стоки по категории се вижда отъ следната таблица:

(Следва таблицата на страница 13)

Увеличение има въ вноса на следнитѣ категории: текстилни материали и издѣлия отъ тѣхъ, метали и издѣлия отъ тѣхъ, кожи и издѣлия отъ тѣхъ, жельзопѣтни и трамвайни вагони, автомобили и др., и джбилнитѣ вещества, а намале-

Категории на стокитѣ	1936 г.	1935 г.	Разлика
	в ъ х и л я д и л е в а		
Текстилни материали и издѣлия отъ тѣхъ	782.860.—	703.131.—	79.729.—
Метали и издѣлия отъ тѣхъ; руди разни	659.475.—	597.179.—	62.296.—
Машины, музикални инструменти, апарати оржжия	523.778.—	581.457.—	57.679.—
Желѣзопѣтни и трамвайни вагони, автомобилни коли и плавателни сѣдове	251.207.—	220.565.—	30.642.—
Вещества за дѣбене и боядисване, бои	125.800.—	108.090.—	17.710.—
Произведения химически	111.383.—	130.712.—	19.329.—
Смоли, гуми, мин. масла, лепила и издѣлия	111.151.—	110.054.—	1.097.—
Кожи и издѣлия отъ тѣхъ	108.570.—	68.227.—	35.343.—
Материали за хартиена индустрия и произведения отъ тѣхъ	93.304.—	98.753.—	5.449.—
Други стоки	418.534.—	390.786.—	27.744.—
Всичко	3.181.062.—	3.008.954.—	172.108.—

ние има въ вноса на категориите: машини, апарати и др., и на химическите произведения. Почти на същото ниво остава вносът на материали за хартиена индустрия и изделия и вносът на смоли, гуми, минерални масла и др.

Увеличената външна търговия и главно повишената цена на зърнените храни и другите селско-стопански произведения не може да няма, като пръвото свое отражение, засилването на покупателната способност на местния консуматор и оттам увеличение оборота на вътрешната търговия. Без да имаме точни данни за размера на това увеличение, ние можем да си послужим с някои указания, които отчасти биха могли да ни дадат картина за раздвижването на вътрешната търговия.

Така, ако вземемъ обема на фабричните продажби презъ 1934/35 година за база равна на 100, то презъ месеците мартъ до юлий 1936 година имаме едно нарастване на 103 до 116 т. е. увеличение отъ 3 до 16%, като презъ месеците августъ и септемврий това нарастване стига респективно 140.5 и 143 или увеличение отъ 40.5% и 43% респективно.

Увеличение има и въ превозените стоки по Б. Д. Ж., като за първите единадесет месеца на изтеклата година сж превозени 3.993 тона срещу 3.340 тона за същия периодъ на предшестващата година. Чувствително е увеличенъ и общия стокътъ трафикъ въ пристанищата, който е нарастналъ отъ 528.000 тона презъ първите единадесет месеца на 1935 година, на 751.700 тона за същия периодъ на 1936 год.

Едно друго важно указание е движението на работниците въ индустриалните предприятия. Презъ месецъ августъ миналата година сж били наети 94.512 души срещу 81.463 презъ същия месецъ на предната година, презъ месецъ септемврий има наети 100.795 души срещу 81.011 презъ 1935 г., презъ месецъ октомврий — 90.477 души срещу 76.841 презъ 1935 година и презъ месецъ ноемврий — 91.967 души срещу 72.102 презъ 1935 година.

Ник. Йордановъ

Нашето земледѣлие и свиневѣдство.

Известно е, че страната ни се характеризира предимно като земледѣлско-производствена, а отъ тамъ и износната ни търговия се представлява едва ли не само отъ различни земледѣлски произведения.

Знае се също така, че повече отъ 78.50% отъ населението у насъ се занимава съ земледѣлие и скотовѣдство въ тяхните имъ подраздѣления.

Площта, заета съ земеделски култури, които взимат участие въ сеитбооборотния планъ на отделнитъ земеделски стопанства, съставлява кржгло 94.5% отъ цѣлата обработваема площъ земя, като само групата на зърненитъ и тая на фуражнитъ растения заема 88.07% отъ тая площъ.

Груповото разпредѣление на застъпнитъ у насъ земеделски култури е резултатъ на съвокупностъ отъ естествено-исторически, икономически, културни и др. условия, които сж оказвали продължително влияние върху развоия и характера на земеделіето ни. И когато се подига въпросъ за трансформиране на земеделското ни стопанство, неминуемо трѣбва да се изхожда отъ тоя упорито налагащъ се фактъ. Още повече това е вѣрно когато се препоръчва нова ориентация на нашето земеделско стопанство въ полза на интензивнитъ култури въ широкъ масщабъ. Не всички земи заети отъ разгледанитъ групи растения могатъ да се използватъ напр. съ тютюни, лозя, зеленчуци и други подобни растения. Отъ тукъ произхожда голѣмото затруднение за така много желаната трансформация на земеделіето ни въ полза на интензивнитъ култури, вънъ отъ спѣнкитъ, които идатъ отъ техникоорганизационнитъ особености изобщо на земеделското ни стопанство. Ето защо, при всички опити за даване една нова ориентация на земеделското ни стопанство не може да не се държи смѣтка за така обособеното отъ десетилѣтия наше земеделско производство въ полза на зърненитъ и фуражни произведения, които взети заедно, както се спомена, заематъ кржгло 88% отъ всичката обработваема площъ земя.

Най-лека и възможенъ начинъ при съществуващитъ условия, за едно по-смыслено и по-резултатно стопанско преустройство на преобладаващото ни земеделско производство може да се постигне чрезъ скотовѣдството. При такова решение на тоя въпросъ, запазвайки стопанския битъ и традиция на земеделіето ни, ще се избѣгне голѣмата трудностъ граничаща едва ли не съ невъзможността при опита за измѣстването му въ една съвършено нова насока. При случай на вложена конюнктура за скотовѣднитъ произведения, приспособеното за изискванията на скотовѣдството земеделско производство съ нищо почти нѣма да пострада, тъй като то може да бжде пласирано и въ суровъ видъ, както това се върши и днесъ. Една такава промѣна въ структурата на земеделското ни стопанство въ полза на скотовѣдството освенъ, че може да се проведе много лесно, но тя нѣма да причини никакви сътресения.

Скотовѣдниия отраслъ, който дава най-добрия стопански резултатъ въ сравнително късо време и който е по силитъ на преобладаващия типъ наше земеделско стопанство, е свиневѣдство.

Свинетъ сж домашни животни, които се размножаватъ много бързо. Следъ едногодишно отглеждане тѣ сж годни за разплодъ, като ежегодно сж въ състояние да дадатъ по две поколения и се получава 16 до 20 и повече прасета. Уползотворяватъ добре храната и се уговяватъ лесно и бързо. Използватъ много отпадки отъ домакинството. Продукцията имъ е висока цена и много търсена. Отглеждане на свинетъ, особено тия отъ културнитъ раси, не изисква обширни мери и пасища, както това е съ повече отъ другитъ домашни животни. То не изисква и голѣми капитали. При отглеждане на свинетъ може да се уползотворява трудътъ и на по-слабоработоспособнитъ членове отъ домакинството. Дребнитъ земеделски стопанства, каквито преобладаватъ у насъ, споредъ количеството на производството си и при известни допълнителни условия могатъ съ успѣхъ да се занимаватъ съ свиневъдство, макаръ и въ по-малкъ размѣръ.

До скоро свиневъднитъ ни произвеения служаха въ най-голѣмата си частъ за задовляване мѣстнитъ консумативни нужди при неособено повишенъ интересъ отъ страна на стопанитъ къмъ свиневъдството. Съ незначителни изключения, у насъ липсваха обособени специални свиневъдни стопанства, съ главно предназначение на производството за пазаря. При тая действителность количеството на свинетъ у насъ сравнено съ това на нѣкой чужди държави е както следва:

Държави	Общъ брой на свинетъ	На 100 души жители се падатъ свине	На 100 дек. земя се падатъ свине
България	1,002,000	17	3
Дания	3,130,000	81	16
Германия	23,125,000	35	11
Югославия	2,656,000	23	3.7
Румжния	2,964,000	16	2.3
Австрия	2,823,000	42	14
Полша	7,082,000	22	4
Унгария	2,502,000	29	4.5

Даннитъ на таблицата показватъ, че по количеството на свине ние държимъ едно отъ последнитъ мѣста. Страни, предимно индустриални, като Германия които за подържане на свиневъдството си на подходяща висота внасятъ зърнени храни отъ чужбина, иматъ по-добро свиневъдство отъ насъ които изнасяме зърнени храни. Югославия, която се намира

при почти същитѣ земледѣлскостопански условия като насъ, отъ своето годишно производство на свине, презъ 1935 год. е изнесла само въ Германия, Англия и Чехославия заклани свине 1,320,000 клг.; свинска масъ 4,270,000 клг. и живи свине 73,000 глави. А малката Дания, която също внася зърнени храни и фуражъ за подържане на свиневѣдството си, сравнена съ другитѣ европейски държави, държи първенство съ своето свиневѣдство.

Насърчителетѣ мѣрки въ сдиневѣдно отношение у насъ сж провеждани изключително отъ държавата. Въ различни времена преди войнитѣ сж вписани свине отъ различни раси, предимно отъ бѣлата германска благородна свиня, характеризираща се съ високи стопански качества. Тая раса свине при нашитѣ условия е дала твърде насърчителни резултати. Днесъ 14 отъ по-големитѣ ни земледѣлски държавни стопанства размножаватъ такива свине, съ предназначение за раздаване на стопани за разплодъ. По-късно съ специаленъ правилникъ сж създадени частни свиневѣдни станции, броя на които презъ 1935 год. е билъ 663 и сж произвели за разплодъ 13,483 прасета. Тукъ трѣбва да се спомене и за общинскитѣ развѣдни пунктове които действатъ само съ нерези за обслужване свиневѣдството отъ районѣтъ имъ.

Макаръ свиневѣдството ни до сега въ своето развитие да се е намирало подъ икономическото влияние почти само на вътрешния пазаръ, а само инцидентно и на външния и то въ много ограниченъ размѣръ, то е дало произведения и за износъ, а именно:

1. ЖИВИ СВИНЕ. Износътъ на такива е билъ както следва:

1930 г.	2,797 глави	1934 г.	1,845 глави
1931 г.	1,042 "	1935 г.	1,083 "
1932 г.	406 "	1936 г.	12,754 "
1933 г.	430 "		

Тоя износъ е резултатъ отъ опита на нѣколко души предприемчиви търговци, които е трѣбвало съ голѣми рискове да преодолеятъ трудноститѣ по тоя износъ, който е билъ съпроводенъ съ голѣми неизвестности.

При наличността на известни технически и търговски предпоставки, вѣроятно е, износътъ на живи свине до известна степенъ да остъпи мѣстото на една отъ следующитѣ разгледани форми.

2. ЗАКЛАНИ СВИНЕ. По-значителенъ опитъ за износъ на заклани свине е извършенъ презъ 1935 год. Износътъ на такива е билъ:

1930 г. 50 клг.
1931 г. 5,376 клг.
1932 г. 3,940 клг.
1933 г. нѣма

1934 г. 81 клг.
1935 г. 97,431 клг.

Тукъ възможноститѣ за износъ сж по-лесно реализуеми при наличността на хладилни складови помещения въ мѣстопроизводството и мѣстоотправянето на изнасянитѣ партии, а сжщо така и при разположението на специални хладилни транспортни средства.

Като се вземе подъ внимание, че изнасянитѣ свине трѣбва да иматъ нетно тегло 120—150 клг. при дебелина на сланината не по-малко отъ 5 сантиметра, то може да се очаква, че тоя износъ би билъ въ състояние да създаде възможностъ на единъ новъ поминѣкъ на срѣднитѣ, а при известни условия, и дребни земледѣлски стопанства при очевидни благоприятни послѣдствия за тѣхъ.

3. ТОПЕНА СВИНСКА МАСЪ. Презъ 1935 год. за прѣвъ пѣтъ се направи опитъ и съ износъ на топена свинска масъ като тогава бѣха изнесени 97,000 клг. масъ, а презъ 1936 г. това количество достигна 1,103,000 клг. за 11 месеца. За нашия стопански животъ тоя износъ е една новостъ. За да намѣри приемъ на чуждитѣ пазари, топената свинска масъ трѣбва да бжде подложена на специална фабрична преработка за да добие снѣжно-бѣлъ цвѣтъ, безупречна чистота да е висококачествена и безъ всѣкакви чужди примеси и вода, опакована по специаленъ начинъ. За целъта свинскитѣ тлѣстини преминаватъ презъ следнитѣ процеси на преработка: сортировка, споредъ добивътъ на тлѣстинитѣ отъ различнитѣ части на тѣлото, почистване, смилане, топене, което се извършва по различни начини (на правъ огънь, съ гореща вода, съ пара, съ горещъ въздухъ и пр.), охлаждане, рафиниране, опаковане и пр.

Износътъ на топена свинска масъ ще създаде у насъ условия за една нова индустрия съ всичкитѣ благоприятни резултати. До сега сж организирани нѣколко такива топилни, отъ които най-голѣмата е тая въ София, съ специални за целъта постройки.

4. БЕКОНЪ. Отъ преди две годни започна износътъ и на беконъ като презъ 1935 год. бѣха изнесени 891,000 клг. а презъ 1936 год. тоя износъ е билъ ? клг.

Износътъ на беконъ на първо време среща сериозни затруднения поради почти монополния характеръ на такъвъ износъ предимно отъ Дания. При наличността на достатъчно количество расово разпространенъ материалъ у насъ, и при съответно уредени търговски отношения съ реномиранитѣ пазари на беконъ, може да се очаква, че производството и износа на беконъ отъ България ще се засили и

добрите начини въ тази област ще дадат своите добри народостопански резултати. Износът на беконъ има това предимство, че за приготовленията му се изискват свине съ тегло около 80 кг. и въ такъв случай, отхранването имъ ще трая по-малко време.

5. СВИНСКА ЧЕТИНА. Като продуктъ на по-значително по количество свинеждство, е производството и износа на свинска четина. Износътъ на такава е познатъ у насъ отъ по-рано. По количество тоя износъ е билъ:

1930 год.		1931 год.		1932 год.	
кгр.	цена	кгр.	цена	кгр.	цена
4,000	512	3,000	380	4,000	200

1933 год.		1934 год.		1935 год.	
кгр.	цена	кгр.	цена	кгр.	цена
9,000	215	20,000	254	18,000	250

Таблицата показва, че цената на свинската четина е доста висока и че тя би могла да придобие, макаръ и скромно стопанско значение при засилено свинеждство. Свинската четина за износъ трѣбва да бѣде добре сортирана въ който случай се добива значително по-висока цена.

При такива стопански възможности за свинеждството ни, необходимо е да се положатъ известни грижи отъ техническо и икономическо естество за неговото по-бързо развитие, състоящи се въ следното:

Свинеждната ни политика окончателно трѣбва да се спрѣ на расите свине, които следва да бѣдатъ застъпени въ различните райони на страната съобразно специфичните мѣстни условия и преследваните цели.

Поради голѣмата податливостъ на свините къмъ различните заразни болести, обществената ветеринарно-профилактична служба трѣбва да се подържа на необходимата висота, като бѣде добре обзаведена съ потребните за целта средства и пособия.

Понеже смъртността между свините е доста голѣма, отъ съществено значение ще бѣде въвеждането на спе-

циална застраховка противъ умирация на свине, която да бжде ефтина и лесно достъпна.

Развъдните поощрителни мърки отъ страна на държавата да продължатъ въ още по голѣмъ размѣръ. Общинитѣ отъ свиневъдните райони задължително да подържатъ въ достатъчно количество нерези съобразно реалните нужди на районитѣ имъ.

Чрезъ общи и специални изложби на свине, устройване конкурси, раздаване премии субсидии, а също и чрезъ съответна просвета, да се създаде повишенъ интересъ къмъ свиневъдството.

Единъ отъ решающитѣ фактори за даване импулсъ въ развитието на свиневъдството е наличността на пазари-външни и вътрешни. Въ случая, външните пазари сж които биха били въ състояние да повлияятъ твърде осезателно върху бждащия развой на свиневъдството ни. Редовните търговски отношения съ реномиранитѣ свѣтовни пазари на свински произведения, заедно съ съответните ветеринарни конвенции има да изиграятъ, въ много скоро време своята благодатна роля; като по този начинъ бждатъ остраниени всички трудности, съпровождащи износьтъ на подобни произведения.

Паралелно съ намиране на изгодни и за по-дълъгъ периодъ време външни пазари, ще се наложи създаването и на специални хладилни помешения и специални хладилни транспортни превозни средства за приготвление и превозъ на произведенията. Въ това отношение имаме вече известни постижения, които при едно по-голѣмо производство ще се окажатъ недостатъчни.

Презъ периода на формируването на търговското ни свиневъдство данъчнитѣ облагания небива да отекчаватъ неговото развитие още въ самото начало на създаването му. До като това ново начало не се стабилизира, до като не преодолѣе всички трудности отъ техническо и икономическо естество, то не бива да се обременява съ голѣми данъчни тяжести.

При свиневъдството единъ отъ централните въпроси за неговото преуспѣване, е фуражния. При сега сществуващото скотовъдство и въ частностъ свиневъдството ни, отъ произведенитѣ въ страната зърнени храни фуражъ и кюспе презъ периода 1930—1934 година срѣдно годишно е било изнасяно по 374,512,000 клг. Ако тия количества бѣха задържани въ страната и бѣха послужили за храна на свине, съ тяхъ щѣха да бждатъ отхранени кржгло 850,000 свине.

Добивътъ отъ зърнени храни въ по-културните страни, е много по-високъ отъ тоя у насъ. Франция, Германия, Холандия, Дания и др. получаватъ съ 20 до 300% повече отъ колкото получаваме ние отъ декаръ. Ако бихме могли да

увеличимъ доходността отъ земледѣлието ни само съ 15-20% отъ сегашното състояние количеството на произведенитѣ зърнени храни и фуражъ, заедно съ тия, които изнасяме сега щѣха да бждатъ достатѣчни за отглеждане приблизително на единъ милионъ свине, които заедно съ досегашното количество свине би достигнало цифрата два милиона глави.

С. Ч.

Нѣколко характерни данни за днешната свѣтвна търговия

Свѣтвната търговия въ днешно време се развива въ сжщитѣ ограничителни форми и рамки, както и презъ предшестващитѣ нѣколко години. Клирингитѣ, коменсациитѣ и контингентитѣ сж всеобща форма на международната размѣна. По сжщество, свѣтвната търговия презъ последнитѣ нѣколко години се развива подъ знака на дветѣ меродавни обстоятелства: 1) затегнатата стопанска криза и 2) военната конюнктура, изразявана въ засилено запасавање съ храни, сурови материали и други бойни и небойни материали.

Какъ се е движила стойността на свѣтвната размѣна отъ нѣколко години насамъ, личи отъ това, че докато стойността на вноса и износа заедно презъ 1929 год. (начална, та кризна година) е била кржгло 9,300 милиарда лева, за да се повиши презъ 1935 год. на кржгло 3,235 милиарда лева и презъ 1936 год. на кржгло 3,450 милиарда лева.

Ако си послужимъ съ групировката на стокитѣ, правена отъ съответната служба при обществото на народитѣще имаме следното съотношение:

Въ милиарди лева	Храни и питиета	Сурови материали	Готови производ.	Всичко
1929 год.	2.330	3.360	3.700	9.390
1934 год.	795	1.170	1.220	3.185

Отъ 1929 год. до 1934 год. е настъпило едно намаление на стойността на международната търговия кржгло 3 пжти. За да илюстрираме степенята на намалението както изобщо, тъй и при отдѣлнитѣ групи стоки, ще си послужимъ съ индекситѣ за всѣка една отъ тѣхъ. За тази цель приемаме положението презъ 1929 год. равно на 100. Ще получимъ следното съотношение:

Година	Храни и питиета	Сурови материали	Готови произвед.	Всичко
1929	100	100	100	100
1934	34.1	34.9	33	33.9

Общата стойност на търговията е паднала от 100 през 1929 год. на 33,9 през 1934 год. Най силно е паднала стойността на готовите произведения — на 33. Най-малко е паднала стойността на суровите материали: от 100 през 1929 год. на 34,8 през 1934 год. Понижението на стойността на храните и питиетата заема средно място между суровите материали и готовите произведения.

Красноречиво е и отношението между световната търговия и световното производство. Ако това отношение през 1913 год. вземем за 100, то същото отношение през 1929 год. ще се изрази с 93, а през 1936 год. — с 77. Тези индекси показват, че стойността на световната търговия намалява по-скоро от стойността на производството. Това ще рече, че все по-значителни части от производството не влизат в световната размяна, а остават в собственото си народно стопанство.

Характерът на световната търговия се очертава и чрез данните за вноса и износа по континенти за 1934 год. и 1935 год. Включени сж 75 държави. Положението е следното, изразено в милиони златни долари стойностите на износа и вноса.

КОНТИНЕНТИ	1934 година			1935 година		
	износъ	вносъ	остатъкъ	износъ	вносъ	остатъкъ
Европа	5628	7200	—1572	5567	7019	—1452
Азия	1626	1561	+ 65	1669	1595	+ 74
Сев. Америка	1709	1274	+ 415	1819	1530	+ 289
Южна „	935	581	+ 354	972	636	+ 336
Африка	659	634	+ 25	761	646	+ 115
Австрал. и Н. Зел.	348	271	+ 77	368	305	+ 63
	10901	11533	— 632	11148	11724	— 576

Ако сравнимъ износътъ презъ 1934 год. и 1935 год., виждаме, че за Европа имаме намаление, а за всички останали континенти износътъ е нарастналъ. Сжщото явление се наблюдава и за вноса.

Сравнението между износа и вноса поотдѣлно за 1934 год. и 1935 год. показва пасивно салдо за Европа и активно салдо за всички други континенти. Отъ това гледище най-добре сж поставени дветъ америки.

А. П.

Наредба-законъ за уреждане на вътрешната търговия.

Въ Държавенъ вестникъ брой 296 отъ 28.XII. 1936 год. е публикувана Наредбата-законъ за уреждане на вътрешната търговия.

Съгласно чл. 1 отъ този законъ, всѣко физическо или юридическо лице, включително и кооперативнитѣ сдружения, което желае да открие въ нѣкое населено мѣсто въ Царството за продажба на стоки или да се занимава съ хотелиерство, трѣбва да получи за това нуждното разрешение.

Следователно, за да бжде считано едно лице за оседналь търговецъ, по смисъла на глава I отъ закона, то трѣбва да има търговско заведение (магазинъ или складъ) за продажба на стоки, или да бжде съдържателъ на хотелъ или ханъ.

По смисъла на този законъ, не се считатъ за оседнали търговци и се освобождаватъ отъ задължението да се снабдятъ съ разрешително лицата извършващи само услуги, като превозвачи, комисионери и др. подобни, както и лицата, които закупуватъ стоки безъ да иматъ заведения за продажбата имъ въ Царството.

Така напримѣръ, не се считатъ за оседнали търговци износителитѣ, лицата занимаващи се съ посрѣдничество и превозъ, което включва въ себе си комисионеритѣ, параходнитѣ агенти, търговскитѣ представители, пжтническитѣ бюра и други подобни, вестникарскитѣ агенции, книгоиздателствата, когато нѣматъ складъ за продажба, театритѣ, кината, билетнитѣ централи, банитѣ, търговцитѣ на добитъкъ, когато нѣматъ складъ за продажба и т. н. А съгласно алинея III на членъ 1, освобождаватъ се отъ снабдяването съ разрешително и индустриалнитѣ предприятия, занаятчийскитѣ работилници и производителни кооперации, които продаватъ само собственитѣ си произведения, аптекитѣ и дрогериитѣ,

както и магазините на индустриалните предприятия, гдето се продава само на работниците при фабриката, и кооперативните сдружения, които продават само на своите членове.

По отношение за занаятчиите, трябва да се има предвид, че няма да има нужда да се снабдяват с разрешителни по Наредбата-закон за уреждане на вътрешната търговия, било като заварени, било като нови търговци, само тези занаятчийци, които произвеждат в работилницата си и продават в същата работилница само собствените си произведения. Всички занаятчийци, обаче, които продава макаръ и собствените си произведения, но в заведение (магазин) отделно от работилницата му, както и всички занаятчийци, които продава макаръ и в собствената си занаятчийска работилница и чужди произведения — ще следва да се снабди на общо основание с разрешително, било като заварен търговец (чл. 14), било като нов търговец.

Горното се отнася и до полузанаятчиите и полузанаятчийските работилници, които по Закона за организиране на професиите сж причислени по отношение на организирането към занаятите.

Съгласно алинея III на чл. 1 от закона, Министерът на търговията, промишлеността и труда, след вземане мнението на търговско-индустриалните камари и на Централния комитет на Българския търговски съюз, може да освободи от задължението да вземат разрешение търговците в селата за цялата страна или в определени райони.

Въз основа на това положение в закона, Министерът на търговията, промишлеността и труда с заповед № 36 от 12. I. т. г. е освободил от задължението да вземат разрешение търговците в селата от цялата страна, с изключение на търговците в:

1. Всички железопътни гари на нормалните и теснолинейни железопътни линии и

2. Въ всички села, които според преброяването на 31. XII. 1934 г. имат население над 2000 жители.

Съгласно забележка I към член 1 от закона, под търговия „на едро“ се разбира продаването стоки само на търговци, а под търговия „на дребно“ — продаване на стоки от търговци направо на консуматорите.

Според едно допълнително окръжно на Министерството на търговията, промишлеността и труда, продажбата извършена от един търговец на едно държавно учреждение ще се счита за продажба на едро, а не на дребно и като така, ако един ангросист продаде известна стока на едно държавно учреждение (по търг или доброволно спазряване) няма да се счита, че извършва търговия на дребно.

Понеже, както за заварените търговци, така и за тези, които ще откриват занапред търговски заведения, въ разрешителните ще бъде казано дали търговецът ще търгува на едро, на едро и дребно или само на дребно, то лицата подаващи молба трябва да посочват точно какъ ще търгуват, като се има предъ видъ, че ако нѣкой търговецъ е снабденъ съ разрешително за продажба на едро, нѣма да му се позволява да продава направо на консуматоритѣ, както и обратното, т. е. ако е снабденъ съ разрешително за продажба на дребно, нѣма да може да продава на други търговци. Това, обаче, не се явява като прѣчка, търговецътъ да се снабди съ разрешително за продажба „на едро и дребно“ т. е. да може да продава както на търговци, така и направо на консуматоритѣ.

Законътъ за уреждане на вътрешната търговия дѣли оседналитѣ търговци на две групи:

1) Заварени отъ закона търговци, т. е. търговци или съдържатели на хотели, чиито заведения сж съществували въ деня на влизането на закона въ сила — 28.XII. 1936 г. и

2) Търговци, които желаятъ да откриятъ занапредъ търговски заведения.

Заваренитѣ търговски заведения могатъ да продължаватъ и занапредъ търговската си дейность, при условие, че се снабдятъ съ съответното разрешително, съгласно чл. 14 отъ закона.

Това разрешително се издава само ако заварениятъ търговецъ е спазилъ следнитѣ две условия:

а) ако въ тримесеченъ срокъ отъ влизането на закона въ сила е подалъ молба за издаване разрешително за продължаване на търговската дейность, въ търговско-индустриалната камара (или въ общината въ извънседалищнитѣ градове на камаритѣ), гдето имъ е заведението, което разрешително се издава безплатно и

б) ако въ шестмесеченъ срокъ отъ влизането на закона въ сила е регистриралъ фирмата си, ако до тогава фирмата не е била зирегистрирана.

Отъ горното личи, че ако молбата е подадена следъ законния срокъ, т. е. следъ 28.III.1937 г., тя ще остане безъ послѣдствие и търговското заведение следва да се закрие, съгласно чл. 14 отъ закона. При подобенъ случай, търговецътъ трябва да подаде заявление за получаване разрешително на общо основание, т. е. като начинающъ търговецъ.

Сжщо така, ако въ тримесеченъ срокъ търговецътъ подаде молбата си, обаче, не регистрира фирмата си въ шестмесечния срокъ, заведението му подлежи на закриване.

На търговцитѣ, спазили горнитѣ два срока, се издаватъ безплатно разрешителни за продължаване на търговската дейность. Въ тези разрешителни се вписватъ:

а) името, презимето и фамилията на лицето или пълното фирмено име за юридичесеските лица и събирателните дружества;

б) бранша търговия, за който важи разрешителното;

в) точното местонахождение на заведението и

г) дали търговецът ще продава на едро, на едро и дребно или само на дребно.

Ако едно и също лице притежава няколко заведения или клонове въ дадена община, то следва да подаде до камарата или до общината отдѣлна молба за всѣко заведение или клонъ и да получи отдѣлно разрешително за продължаване на търговската дейност за всѣко заведение или клонъ.

Всички лица, които съгласно чл. 14 отъ закона не се считатъ за заварени търговци т. е. търговските заведения на които не сж били открити въ деня на влизането на закона въ сила, следва да подадатъ молба до камарата или общината за да се снабдятъ съ разрешителни за търгуване, като приложатъ къмъ молбата си предвиденитѣ въ чл. 7 документи. Така подаденитѣ молби се разглеждатъ отъ комисията предвидена въ чл. 2, която се състои отъ представител на камарата (или на общината въ извънседалищнитѣ градове на камаритѣ), представител на общото търговско сдружение и представител на съответното браншово сдружение или на кооперациитѣ, когато се касае за откриване на кооперация.

Задачата на комисията е да провѣри дали лицето подало молбата отговаря на изискванията на чл. и е представило необходимитѣ документи, съгласно чл. 7. Условиата, които се изискватъ за новия търговецъ сж следнитѣ:

1. Да е български поданикъ или поданикъ на държава, гдето българскитѣ поданици, по силата на сществуващи помежду дветѣ държави спогодби, се третиратъ като нейнитѣ поданици относно правото да упражняватъ търговия.

2. Да е честенъ и благонадежденъ гражданинъ на страната.

3. Да не е осжжданъ за злоупотрѣбление на довѣрие, за измама, контрабанда, умишленъ банкрутъ, за кражба и не лишенъ отъ граждански права.

4. Да има най-малко завършено прогимназиално образование и нуждната въ зависимостъ отъ образованието търговска практика.

5. Да не страда отъ нѣкоя заразителна, прилепчива или вдъхваща отвръщение болестъ — това условие се изисква само за търговцитѣ на дребно.

6. Да разполага съ собственъ капиталъ.

7. Да отговаря на особенитѣ условия за отдѣлнитѣ видове търговия, доколкото такива има предвидени въ специалнитѣ закони и правилници.

8. Да е изплатилъ дължимитѣ къмъ държавата данъци за изтеклата финансова година.

9. Да е регистриралъ или се е задължилъ да регистрира фирмата си въ дадения му срокъ, като търговцитѣ, фирмитѣ на които не подлежатъ на регистриране въ сѣда, съгласно разпорежданията на търговския законъ, регистриратъ фирмата си въ надлежната търговско-индустриална камара, съгласно Правилника за регистриране на фирмитѣ, издаденъ отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда.

Освобождаватъ се отъ задължението да регистриратъ фирмата си въ областния сѣдъ дребнитѣ търговци и дребнитѣ кръчмари. Сжщитѣ сж длъжни да регистриратъ фирмитѣ си въ търговско-индустриалната камара, въ района на която се намира заведението.

Съгласно чл. 2 отъ Правилника за регистриране на търговски фирми, за дребенъ търговецъ или дребенъ кръчмаръ се счита този търговецъ, който се освобождава отъ задължението да води търговски книги.

При регистрирането на фирмата си при търговско-индустриална камара, търговецътъ трѣбва да подаде надлежно обгербвана молба, къмъ която е длъженъ да приложи:

1. Свидетелство за сждимостъ;

2. Удостоверение отъ данъчната властъ, че се освобождава отъ задължението да води търговски книги и

3) Да засвидетелствува подписа си предъ нотариуса или околийския сждия, извършващъ нотариални дѣла, а въ мѣста, кждето нѣма нотариусъ или сждия, който извършва нотариални дѣла, предъ общинския сждия или ако нѣма такъвъ, предъ кмета.

Размѣрътъ на собствения капиталъ се удостоверява съ нотариално завѣрена декларация, а обстоятелството, че лицето има нуждната търговска практика — съ удостоверение отъ мѣстното браншово или, ако нѣма такова, отъ мѣстното общо сдружение, издадено възъ основа на писма и документи отъ фирмитѣ, кждето лицето е практикувало. Тази практика може да се прекара не само въ бранша, за който ще се издава разрешителното, а въ нѣкой браншъ отъ съответната група браншове.

Веднажъ сдобилъ се съ разрешително, търговецътъ е длъженъ да открие търговското заведение най-късно въ шестмесеченъ срокъ отъ датата на издаването на разрешителното, като въ противенъ случай последното се анулирава.

Разрешителното дава право на притежателя му да търгува само съ стоки отъ този браншъ търговия, за който то е издадено. Това разпореждане не се отнася до търговцитѣ въ селата и населенитѣ мѣста съ по-малко отъ 5000 жители, както и тѣзи въ покрайнинитѣ на градоветѣ. Търговцитѣ, обаче, които иматъ 6 годишна практика като самостоятелни търговци, могатъ да откриватъ заведения отъ всички браншове.

Съ чл. 19 отъ закона се въвежда задължението търгов-

цитъ да поставятъ надписъ (фирма) на заведението си, като сж упоменати точно елементитъ, които този надписъ трѣбва да съдържа. А съ членъ 20, търговецътъ се задължава да поставя на бланкитъ за търговската си кореспонденция (ако употребява такива), циркуляритъ, обявленията, ценоразписитъ и др., фирмата си, името и презимето си съобразно разрешителното си, точния адресъ на заведението, както и сжда или камарата, кждето е регистрирана фирмата му и номера и датата на регистрацията. Естествено, неспазването на тѣзи постановления ще се счита за нарушение на закона и е наказуемо съгласно чл. 22 отъ закона.

Настоящето не изчерпва цѣлата материя по уреждането на вътрешната търговия, а има повече за целъ да представи въ една кратка и ясна форма ония законоположения, които следва да се знаятъ отъ всички оседнали търговци.

Вътрешенъ отдѣлъ.

Министерството на търговията, промишлеността и труда, е отправило до всички министерства и дирекции, за сведение и молба за съблюдаване, окръжно писмо № 1-13-2269/15. II. т. г., съ следното съдържание:

Съгласно чл. 5 отъ Закона за търговско-индустриалнитъ камари, Министерството на търговията, промишлеността и труда, както и другитъ Министерства се съвещаватъ задължително съ камаритъ и последнитъ имъ даватъ мнение въ следующитъ случаи:

1. когато предстои да се изработватъ нови законопроекти или да се правятъ измѣнения и допълнения на действующитъ закони и разпореждания, отнасящи се до търговията, индустрията и занаятитъ;

2. по организацията на хамалската и превозни служби по пристанищата и желѣзопѣжнитъ станции, както и по службата на мисититъ и телалитъ по пазарищата;

3. въ случай на изготвление или измѣнение на желѣзопѣжни и митни тарифи, при сключване на търговски договори, въвеждане на октроални и други такси и данѣци, които засѣгатъ интереситъ на търговско-индустриалното и занаятчийско съсловие;

4. по въпроси въобще отъ търговски, индустриаленъ и занаятчийски характеръ, които засѣгатъ интереситъ, било на отдѣлни лица или на цѣли съсловия, или най-сетне, които се касаятъ до общитъ търговско-стопански интереси на страната.

А съгласно законитъ за отдѣлнитъ професионални организации на стопанскитъ съсловия е предвидено като целъ на тѣзи организации да посочватъ било представители, въ държавни, общински или обществени учреждения и да служатъ

като органи на държавата въ провеждане на нейната стопанска и държавна политика.

Следователно, както се вижда от споменатитъ по-горе законни разпореждания, всички Министерства и Дирекции трѣбв да взематъ мненията както на търговско-индустриалнитъ камари, така и на професионалнитъ организации на стопанскитъ съсловия по всички закони, правилници, наредби и мѣропріятия засѣгащи търговията, индустрията и занаятитъ или изобщо стопанскитъ съсловия въ страната. Въпрѣки това, обаче, Министерствата и Дирекциитъ не спазватъ редовно разпорежданията на споменатитъ по-горе закони и продължаватъ да издаватъ закони, правилници и наредби безъ да сж взели предварително мнението на търговско-индустриалнитъ камари въ страната или това на съюзитъ на професионалнитъ организации на стопанскитъ съсловия.

Понеже невземането мнението на камаритъ и професионалнитъ организации на стопанскитъ съсловия съставлява отъ една страна нарушение на сжществующи въ страната закони, а отъ друга може да доведе до допускането на грѣшки и несъобразности въ законитъ и правилницитъ на страната, които грѣшки биха били избѣгнати, ако бѣше взето своевременно компетентното мнение на стопанскитъ съсловия и камаритъ — азъ Ви моля, Господине Министре, да наредите да подведомственитъ си учреждения да изпращатъ непременно и своевременно за мнение отъ търговско-индустриалнитъ камари и съюзитъ на професионалнитъ организации на стопанскитъ съсловия въ страната всички закони, правилници и наредби засѣгащи търговията, индустрията и занаятитъ или изобщо интереситъ на стопанскитъ съсловия въ страната.

За стореното по поводъ настоящето моля да бжде уведомень.

Министъръ: Д. Д. Вълевъ.

—о—

На 7 февруарий т. г. въ камарата се състоя конференция на експортѣоритъ, заинтересовани въ нашия износъ за близкия изтокъ, на която новоназначениятъ представителъ на Експортния институтъ въ Александрия размѣни съ тѣхъ мисли относно насокитъ на своята бждаща дейность.

—о—

На 10 февруарий т. г. се състоя конференция въ търговско-индустриалната камара въ Бургасъ, относно прилагане на правилника за параходнитъ агенти, въ ония му постановления, които засѣгатъ опредѣляне размѣра на гаранциитъ на агентитъ.

Камарата ни взема участие въ тази конференция съ свой представителъ.

Стопанска хроника

Австрия. Вербална нота на Австрийската Легация в София съдържаща указания, относно издаването на свидетелства за произходъ, придружаващи нѣкои стоки при вноса имъ въ Австрия:

Въ допълнение на вербалнитѣ си ноти отъ 2 септемврий 1936 год. № 1489/А и отъ 26 септемврий 1936 год. № 1642/А относно задължителното представяне на свидетелства за произходъ при вноса въ Австрия на разни стоки, Легацията има честь да донесе до знанието на Царското Министерство на Външнитѣ работи и на Изповѣданията следното:

Федералното Министерство на финанситѣ е наредило съ наредба отъ 16 декемврий 1936 год., между другото, споменатитѣ свидетелства за произходъ могатъ да бждатъ издавани отъ търговскитѣ камари или отъ компетентнитѣ митнически власти на страната на произхода.

Отъ това общо правило се правятъ, обаче, изключения при следнитѣ случаи:

1. При вноса въ Австрия на килими съ фѣкани нишки достатъчно е свидетелствата за произходъ, които ги притежаватъ, да бждатъ издавани отъ търговската камара на транзитната страна, стига тѣзи свидетелства да бждатъ снабдени съ виза отъ дипломатическия или отъ консулския австрийски агентъ, както и съ виза отъ агента на страната на произхода, пребиваващъ въ транзитната страна.

2. Сжщото се отнася за вълната и за отпадъци отъ вълна, произходящи отъ други страни, освенъ Аржентина.

Свидетелствата за произходъ, придружаващи тѣзи артикули трѣбва, обаче да бждатъ снабдени само съ виза отъ дипломатически или отъ консулски агентъ, пребиваващъ въ транзитната страна.

—о—

Англия. Вносътъ на птици и предназначени за излюпване яйца въ В. Британия се допуска само следъ като вносителя издействува специално позволително, издадено предварително отъ Министерството на земледѣлието и риболовството въ Лондонъ. Допустимъ е вноса на живи птици (освенъ гжски) въ малки пратки, не повече отъ 21 глава въ една пратка, придружена отъ ветеринарно свидетелство, издадено отъ държавенъ лѣкаръ на страната на произхода. Ветеринарнитѣ свидетелства трѣбва да бждатъ издадени на български и английски, за да се улеснятъ формалноститѣ при обмитването имъ.

—о—

Аржентина. Пезото (аржентинската монета) отбелязва едно покачване съ около 10%. Увеличената стойностъ на пе-

зото е била установена съ декретъ, по силата на който е намаленъ курса на чуждитъ валути отпущани отъ комисията за камбиото.

Тамошнитъ голъми експортьори смѣтатъ, че аржентинскиятъ пезосъ ще получи още по-голѣмо увеличение на своята стойностъ.

Съ това покачване на пезото, аржентинскиятъ пазаръ придобива по-голѣмъ интересъ за нашитъ тютюни.

—о—

Египетъ. Министерскиятъ съветъ въ Кайро е взелъ решение да създаде при Александрийското пристанище СВОБОДНА ЗОНА. За целта е издаденъ специаленъ правилникъ, който урежда манипулирането въ зоната.

—о—

Италия. Подробности по техниката на използване контингентитъ за вносъ на стоки въ Италия:

За да се допустне даденъ вносъ отъ България, вносителтъ трѣбва да притежава надлежно разрешително отъ италианскитъ власти.

Всѣка партия стока, внесена по контингентъ, се отнася къмъ онова тримесечие, презъ което е преминала италианската граница.

Начиная отъ 1 януари 1937 г., италианскитъ вносители получаватъ разрешителни за шестъ месеци, но въ първото тримесечие не имъ се позволява да внасятъ повече отъ половината. Ако следъ изтичане на крайния срокъ разрешението не е използвано изцѣло, вносителтъ е длъженъ да го върне и може да иска неизползуваната частъ да се отнесе къмъ следующото шестмесечие.

—о—

Съ декретъ отъ 20. XII. 1936 г. Италианското правителство разрешава безмитенъ вносъ на царевично брашно отъ друга царевица, предназначена за храна на добитъкъ (ярма) до края на м. Априлъ 1937 г.

Този вносъ се разрешава само на редовнитъ вносители на фуражъ и на угоителитъ на добитъкъ.

Вносътъ може да стане само презъ митницитъ на Неаполъ и Чиветавекия и то при условие, че брашното ще бжде денатурирано при самия вносъ, подъ надзора на митническитъ власти.

—о—

Италия е направила временно намаление на митото за прѣсното масло отъ млѣко, като го е свела отъ 500 на 200 лири кгр. (статия 29 отъ тарифата).

Това намаление ще бжде въ сила до 31 мартъ 1937 г.

—о—

Въ италианския държавен вестникъ отъ 30. I. 1937 г. е публикуванъ единъ декретъ, съ който, между другото, се намаляватъ следнитъ италиански вносни мита:

Митн. станция

автономно мито
за 100 кгр.

64	Пшеница	18.— итал. лири
67а	Царевица бѣла	18.— „ „
70	Брашно:	
	а) Пшенично	27.50 „ „
	б) отъ бѣла царевица	27.50 „ „

Тѣзи мита сж влѣзли въ сила отъ деня на публикуването на промѣната въ Д. вестникъ.

Съ нова разпоредба на Министерството на финанситъ въ Италия сж измѣнени съ валидностъ до 30 априлъ 1937 г. вноснитъ мита на свинетъ, а именно:

Митн. ст. 11а—живи свине съ тегло до 20 кгр. — 120 лири на глава.

11в — живи свине съ тегло 20—110 кгр. — 200 лири на глава.

11с — живи свине съ тегло надъ 110 кгр. — 60 лири на 100 кгр.

Съ това измѣнение не се засѣга автономното мито за вноса на свине съ тегло до 20 кгр. — остава въ сжщия размѣръ, колкото е било и до сега. Намалено е автономното мито за вноса на живи свине съ тегло надъ 20 кгр. едната отъ 300 на 200 лири на глава, като за свине, тежащи не повече отъ 120 кгр. едната, съ толерансъ 5%, остава валидно договорно мито отъ по 110 литри на глава, съ каквото вносно мито ще се ползватъ внесенигъ и отъ България свине съ сжщата категория при евентуално отреждане на митнически контингентъ. За свине по-тежки отъ 110 кгр. се въвежда автономно мито отъ по 60 лири за 100 кгр., вмѣсто валидното до сега автономно мито отъ по 300 лирина глава.

—о—

Палестина. Съгласно една наредба на върховния комисаръ въ Палестина № 112 отъ 14. XII. 1936 г. е допустимъ безмитния вносъ на подлежащи на облагане съ вносно мито стоки, внасяни въ пакети или пощенски (писмовни) пратки въ случай че размѣръгъ на вносното мито, което би следвало да се събере за отдѣлна пратка не надвишава 25 милиема. Въ случай, че се установи, че по този начинъ се внасятъ подлежащи на облагане стоки съ повече пакети, то вносното мито ще се събира за всѣки пакетъ.

—о—

Полша. Министерството на финанситъ въ Полша е разпоредило съ окръжно № 84/1026 отъ 30. XII. 1936 г., че въ

свидетелствата за произходъ, придружаващи вносите стоки трѣбва да бжде означено точно наименованието на стоките, за които се отнасятъ. Не сж допустими общитѣ наименования, като „южни плодове“ или „колониялни стоки“ и за това свидетелства за произходъ, съдържащи подобни общи наименования, не ще се приематъ при обмитването на вносите стоки.

—о—

Съ поемане функциите, изпълнявани до сега отъ Полското дружество за компенсационна търговия въ Варшава полския клиринговъ институтъ постанови съ окръжно отъ 18. I. 1937 год. относно специалния контролъ на стокообмѣната, както и относно износа на стоки, следващото:

Начиная отъ 1 февруари 1937 год. трѣбва задължително да се изпращатъ до Полския клиринговъ институтъ въ Варшава следните документи: а) контролните откъслечи отъ компенсационните свидетелства, употребявани при полско-германския стокообмѣнъ и б) валутните удостоверения (за изплащане покупките срещу девизи) безъ огледъ на това, кога сж били издадени тия компенсационни свидетелства и валутни удостоверения, т. е. преди 1. II. или следъ тази дата. Контролните откъслечи отъ компенсационните свидетелства, употребявани въ стокообмѣна съ другите държави (България, Италия, Югославия, Ромъния, Турция Унгария и Швейцария) ще продължаватъ да се представятъ предъ Полското дружество за компенсационна търговия, докато се издадатъ нови разпореждания за представяне предъ Полския клиринговъ институтъ.

—о—

Ромъния. Съгласно окръжното предписание на Ромънското Министерство на финансите подъ № 301106 отъ 16. XII. т. г., относно курса на чуждестранните девизи, за българския левъ не се предвижда плащането на премията отъ 38%.

—о—

Франция. Съгласно една публикация въ френския Държавенъ вестникъ отъ 31. XII. 1936 г. сж разрешени следните общи контингенти за вносъ на стоки въ Франция презъ първото тримесечие на 1937 година (стоки само отъ земледѣлския произходъ):

Митн. ст.

9 и 10	Овни, овце, кочове и агнета	12,500 глави
14	Живи птици	1,200 квинтала
16 А	Прѣсно и изстудено овче месо	3,500 "
18	Птици заклани	1,800 "
34 А	Яйца	8,000 "

36	Сирена	20,000	„
37	Масло	5,000	„
38	Медъ пчеленъ за индустриал. цели	2,000	„
70	Ечмикъ пивоварски	70,000	„
72	Царевица, за непосредственъ вносъ	250,000	„
	„ за преработване	250,000	„
80	Бобъ	100,000	„
84 А	Ябълки и круши	200,000	„
166	Кюспе отъ маслодайни семена	100,000	„

Не сж разрешени изобщо контингенти за вноса на едъръ рогатъ добитъкъ, телета, свине и прасета, пшеница, овесъ, кърменъ ечмикъ, брашно, лукъ и трици.

—о—

Чехославия. Режимътъ за вносъ на стоки въ Чехославия следъ 1 януарий 1937 г. е облекченъ, въ смисълъ, че за вноса на нѣкои стоки не се изискватъ разрешения за изплащане девизитѣ, а за други стоки не се изискватъ разрешения за вносъ.

I. Не се изискватъ разрешения за изплащане девизитѣ издавани отъ Централата на девизитѣ при Чехословацката народна банка за вносъ на:

Митн. ст. 34 — Оризъ, лющенъ и неолющенъ
80 — Медъ пчеленъ
83 — Кожи сурови

103—105— Растителни масла отъ соя, сусамъ и памучно семе, внасяни съ разрешение за приготвяне масла за ядене.

135 — Дървени вжглища.

144 — Руди, неособено поименовани.

II. Не се изискватъ разрешения за вносъ, издавани отъ Министерството на търговията въ Чехославия, за вносъ на:

Митн. ст. 44а—Сушени зеленчуци.

202—Конопъ.

240—Пашкули и пашкулни отпадъци.

Оповестенитѣ листи за освободенитѣ отъ изискуемитѣ разрешения стоки съдържатъ много повече наименования на стоки, които, обаче, не сж отъ интересъ за българскитѣ износители.

—о—

Швейцария. Федералниятъ съветъ въ Швейцария е решилъ да се възстанови отъ 1 мартъ т. г. по-раншното вносно мито върху внасянитѣ домати (статия 40 в) въ размѣръ 5 шв. фр. на 100 кгр. Възстановени сж наново вноснитѣ мита върху прѣснитѣ зеленчуци зеле, жълти моркови

и лукъ отъ по 3 шв. фр. и върху артишока, шпургела и краставицитъ отъ по 10 шв. фр. на 100 кгр.

—о—

Съ разрешение на федералния съветъ отъ 5. I. т. г. е възстановена наново валидността на вносното мито отъ по 2 шв. франка на 100 кгр. за вносъ на овощия за приготвление на овощно вино въ Швейцария, което е било отмѣнено съ решение на федералния съветъ отъ 2. X. 1936 г. Това решение е влѣзло въ сила отъ 1. т. г.

За внесенигъ следъ 1. I. 1937 г. картофи за ядене отъ стара реколта ще се връщатъ на вносителя за всѣки внесени 100 кгр. по 4 шв. фр. Заявленията подадени за целта до акцизното управление трѣбва да бждатъ придружени съ оригиналната митническа декларация и съ оригиналната фактура на доставчика, въ която да бжде означено, че пратката съдържа „картофи отъ стара реколта“.

Внасянигъ млади картофи ще бждатъ обмитвани съ пълния размѣръ на вносното мито (тарифно мито 2 шв. фр. добавъчно мито за 100 кгр.)

—о—

Съ решение на федералния съветъ отъ 29. XII. 1936 г. сж отмѣнени и не ще се събиратъ следъ 1. I. 1937 г. добавъчните мита за вносъ въ Швейцария на:

Митн. ст. 16 — Царевично брашно въ съдове надъ 5 кгр. 6 фр. на 100 кгр.

215 — Трици, изключая оризовитъ 1 фр. на 100 кгр.

215 — Оризови трици 7.70 фр. на 100 кгр.

216а — Денатурирани крѣмни брашна 5 фр. на 100 кгр.

Съ решение отъ сжщата дата на федералния съветъ, ще се събиратъ отъ 1. I. 1937 г. за въ полза на фонда за Федералната подкрепа на швейцарскитъ млѣкопроизводители добавъчни такси при вносъ въ Швейцария на следнигъ крѣмни храни:

Митн. ст.	3 — Овесъ за кърма	1.—	фр. на 100 кгр.
	4 — Ечмикъ за кърма	4.50	" " " "
	6 — Просо	1.50	" " " "
	7 — Царевича за храна	1.50	" " " "
	Царевича за кърма	3.—	" " " "
	16 — Царевично брашно	4.—	" " " "
	213 — Кюспе отъмаслод. семена		
	(сжщо и шротъ отъ соя)	2.—	" " " "
	215 — Трици, изключая оризови	1.—	" " " "

216а — Денатурирано крѣм. бр. 1. — " " " "
220 — Фий (уровъ) за кърма 1.50 " " " "

—о—

Съ решение на Федералния съветъ отъ 23. XII. 1936 г. срокътъ за валидността на намаленото мито за вносъ на живи свини съ тегло надъ 60 кгр. въ Швейцария отъ 50 на 20 шв. фр, на глава се продължава до 31 1937 год.

—о—

Югославия. Подробности относно допълнението на наредбата за контролата върху вноса на стоки въ Югославия оповестени въ югославянския държавенъ вестникъ на 18. I. 1937 год.

Начиная отъ 28 януарий 1937 г. никой вносителъ не може да внася отъ неклирингови държави въ Югославия, безъ да има предварително разрешение за плащане, издадено отъ Югославянската народна банка, и следнитѣ стоки:

- Тар. Бр. — 201/2: Амониевъ нитратъ;
234/1: Готови лѣкарства и всѣкакви химически и аптекарски произведения дозирани.
238 : Изкуствени органически бои;
331/1: Копринени тъкани;
590 : Алуминый кованъ или тегленъ, на пърти, листа, плочи и прѣчки;
650 : Парни помпи, парни турбини, моторни кола, моторни дрезини и всички машини, при които моторната сила се добива отъ вътрешно горене на нафтъ, петролъ, бензинъ, генераторски газове и пр.

Съ издадената такава наредба и приложения къмъ нея списъкъ се разширява установената презъ м. юний миналата година контрола върху вноса въ Югославия на стоки, произходящи отъ държави, съ които Югославия нѣма сключени клирингови споразумения.

Международни панаири

Въ Любляна — Югославия отъ 5 до 14 юний 1937 год. ще се състои XVII-ия Международенъ пролетенъ панаиръ. Люблянския международенъ панаиръ се посещава отъ около 100,000 заинтересовани отъ всички области на Югославия и отъ другитѣ балкански страни. По тази причина многобройнитѣ и голѣми търговски фирми, които взематъ участие като изложители въ Люблянския панаиръ, винаги сж бивали

доволни отъ полученитѣ резултати. Даже и най-остроумната пропаганда не е въ състояние да увеличи износътъ Виза Югославия и съседнитѣ страни така, както бихте могли да постигнете това чрезъ участие въ Мострениа панаиръ въ Люблина.

Български търговски договори и спогодби въ сила по настоящемъ

1. **Австрия.** Временната търговска спогодба между България и Австрия на базата на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 9 мартъ 1922 г. срокъ за денонсиране три месеци.

2. **Албания.** Временна търговска спогодба между България и Албания на базата на взаимното отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 12 януарий 1927 г.; срокъ за денонсиране единъ месецъ.

3. **Англия.** Временно търговско споразумение между България и Англия на база на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 12 ноември 1925 г. срокъ за денонсиране три месеци. Съ размѣна на ноти между дветѣ страни, временното търговско споразумение се приложи отъ 10 августъ 1926 г. и по отношение на следнитѣ английски колонии или територия подъ английски протекторатъ или мандатъ: Бермуда, Британски Хондурасъ, Цейлонъ, Кипъръ, Камбия, Глодкось, Ямайка, острови Лиуредъ, Малта, Нигерия, Родезия, Нисаландъ, Св. Елена, Сейшелсъ, Танганайка, Тринидатъ и Табако, острови Уинцердъ, Британска Гвинея, Федеративнитѣ Малайски острови, Хонгъ-Конгъ, Островъ Маврициусъ, Стрейтцъ Сетлеменцъ. Съ Флокандскитѣ острови (въ сила отъ 14 септември 1926 г.) съ Палестина, въ сила отъ 28 мартъ 1929 г. съ право, обаче Палестина да предвиди единъ специаленъ режимъ за погранични арабски страни.

4. **Белгия.** Временна търговска спогодба между България и Белго-Люксембургския Економически съюзъ на базата на взаимното отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 8 февруарий 1926 г. срокъ за денонсиране три месеци.

5. **Германия.** Договоръ за търговия и корабоплаване между България и Германия, обнародванъ въ Държавенъ вестникъ брой 259 отъ 17 февруарий 1933 г. Въ сила отъ 17 февруарий 1933 г. Срокъ за денонсиране три месеца преди изтичане времето за което е сключена т. е. една година. Ако

не бжде денонсиранъ три месеци преди едногодишния срокъ договорътъ остава въ сила за неопредѣлено време и може да бжде денонсиранъ всѣки моментъ. Къмъ сжщия договоръ има измѣнение и допълнение, обнародвано въ бр. 238 отъ 23 януарий 1934 г. влѣзло предварително въ сила на 24 ноемврий 1933 г.

6. Дания. Търговско споразумение между България и Дания на базата на взаимното отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 9 августъ 1921 г. срокъ за денонсиране три месеци.

7. Египетъ. Временно търговско споразумение между България и Египетъ на базата на взаимното отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 6 мартъ 1930 г. срокъ за денонсиране три месеци.

8. Естония. Търговско споразумение на базата на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 24 юлий 1928 г. срокъ за денонсиране единъ месецъ.

9. Испания. Спогодба за взаимно ползуване отъ клаузата на най-облагоприятствуваната държава. Въ сила отъ 23 февруарий 1922 г. срокъ за денонсиране единъ месецъ.

10. Италия. Договоръ за търговия и корабоплаване между България и Италия, обнародванъ въ Държавенъ вестникъ бр. 162 отъ 17 октомврий 1934 год. Въ сила отъ 18 октомврий 1934 г. Срокъ за денонсиране три месеци. Къмъ договора сжществува Санитарно-ветеринарна конвенция между Италия и България, обнародванъ въ сжщия държавенъ вестникъ.

б) Спогодба между Царство България и Кралство Италия за уреждане търговския имъ стокообменъ и отнасящиятъ се до него плащания, обнародвана въ Държавенъ вестникъ бр. 271 отъ 28 ноемврий 1936 г. Въ сила отъ 30 ноемврий 1936 г.

11. Летония. Временна търговска спогодба между България и Летония на базата на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 21 януарий 1929 г. срокъ за денонсиране три месеци.

12. Норвегия. Спогодба за уреждане на търговскитѣ и економически отношения между България и Норвегия на базата на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 9 августъ 1921 год. срокъ за денонсиране три месеци. Не се прилага по отношение специалнитѣ отстъпки дадени отъ едната или другата държава на съседнитѣ имъ страни.

13. Полша. Временна спогодба за търговия и мореплаване между България и Полша, обнародвана въ Държавенъ вестникъ брой 77 отъ 7 юлий 1925 г. Въ сила отъ 12 февруарий 1927 г.; срокъ за денонсиране три месеца.

14. Ромъния. Търговска спогодба между България и Ромъния. Въ сила отъ 1 септемврий 1930 год.; срокъ за денонсиране единъ месецъ.

15. Съединенитѣ Американски Щати. Временна търговска спогодба между България и С. А. Щати на базата на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 18 августъ 1932 г. срокъ за денонсиране три месеца.

16. Турция. а) Договоръ за търговия и мореплаване между България и Турция отъ 27 май 1930 г. обнародванъ въ Държавенъ вестникъ на 13 декемврий 1930 г. въ сила отъ 1 януари 1931 г. срокъ за денонсиране шесть месеци.

б) Търговска спогодба между България и Турция, обнародвана въ Държавенъ вестникъ брой 158 отъ 18 юлий 1935 г. Въ сила отъ 11 юний 1935 г. срокъ за денонсиране два месеца.

в) Ветеринарна конвенция между България и Турция, обнародвана въ Държавенъ вестникъ брой 285 отъ 21 мартъ 1934 г. Въ сила отъ 10 юлий 1935 г. срокъ за денонсиране шесть месеци.

17. Унгария. Спогодба между България и Унгария относно търговския обѣмъ между дветѣ страни, обнародвана въ Държавенъ вестникъ брой 88 отъ 20 юлий 1934 год. I-во измѣнение и допълнение обнародвано въ Държавенъ вестникъ брой 182 отъ 15 августъ 1935 г. II-ро измѣнение и допълнение обнародвано въ Държавенъ вестникъ брой 84 отъ 18 априлъ 1936 г. Въ сила отъ 1 юлий 1934 г. срокъ за денонсиране три месеци. Поправки: Държавенъ вестникъ бр. 134. и 143 отъ 13 и 24 септемврий 1934 г.

18. Финландия. Търговска спогодба между България и Финландия, обнародвана въ Държавенъ вестникъ бр. 275 отъ 3 декемврий 1936 г. Въ сила отъ 15 ноемврий 1936 г. за 1 година срокъ за денонсиране три месеци.

19. Франция. Временна търговска спогодба между България и Франция. Въ сила отъ 22 октомврий 1925 г.; срокъ за денонсиране три месеца. Допълнена съ съглашение, постигнато чрезъ размѣна на ноти въ Парижъ между Българската легация и Френското Министерство на Външнитѣ работи; допълнението влѣзло въ сила на 21 априлъ 1935 г.

20. Холандия. Споразумение за прилагане клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 9 мартъ 1922 г. срокъ за денонсиране три месеца.

21. Чехославия. Договоръ за търговия и корабоплаване между България и Чехославия, обнародванъ въ Държавенъ вестникъ брой 262 отъ 21 февруарий 1934 г. Въ сила отъ 14 априлъ 1934 г. срокъ за денонсиране три месеца. Къмъ договора приложенъ единъ правилникъ за ветеринарния трафикъ.

22. **Швейцария.** Спогодба за прилагане клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 22 августъ 1934 г. срокъ за денонсиране три месеца.

23. **Швеция.** Временно търговско споразумение между България и Швеция на базата на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 12 септемврий 1923 г.; срокъ за денонсиране три месеца.

24. **Югославия.** Договоръ за търговия и корабоплаване между Царство България и Кралство Югославия, обнародванъ въ Държавенъ вестникъ брой 57 отъ 13 юний 1934 г. Въ сила отъ 1 юний 1934 г. за единъ срокъ отъ две години, който може тацитно да бжде продълженъ за неопредѣлено време; срокъ за денонсиране три месеца. Къмъ договора е приложена Санитарно-ветеринарна конвенция.

25. **Япония.** Търговско споразумение между България и Япония на базата на взаимно отстъпване клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Въ сила отъ 15 ноемврий 1927 год. срокъ за денонсиране три месеца.

Разни сведения

Въ Д. В. брой 12 отъ 20. I. 1937 г. е публикуванъ правилникътъ за приложение на Наредбата-законъ за типизиране на дървенитъ материали и издѣлия (Д. В. бр. 244/28. X. 1937 г.) Съгласно този правилникъ, предвижда се разпредѣление на дървения материалъ по произходъ на: иглолистенъ и широколистенъ, а материалитъ безъ разлика на произходъ се дѣлятъ на обълъ (труп) и фасониранъ. Сжщото разпредѣление се извършва и по отношение на дървенитъ издѣлия, като се държи сметка за дървения материалъ отъ който тѣ сж изработени. За облия материалъ (трупитъ) и фасонирания дървенъ материалъ сж дадени норми за сортировката му по видъ, качество и категория. Предвидени сж размѣритъ, които трѣбва да иматъ дъскитъ, летвитъ, бичметата и биченитъ греди и др. Сжщо сж дадени размѣри и постановления относно производството и продажбата на всички видове дървени издѣлия (фурнири, шперплатъ, паркетъ и др.) За дървата за горене и дървенитъ въглища сж дадени нареждания относно размѣритъ, теглото и покупко-продажбата на сжщитъ.

За всички дървени материали и издѣлия е задължително маркирането имъ съ патентна марка, която ежегодно се регистрира въ Министерството на търговията, промишлеността и труда — Централна служба по мѣрките и теглилитъ.

Заваренитъ отъ закона складирани материали и издѣ-

лия подлежат на деклариране въ срокъ опредѣленъ съ заповѣдь отъ г. Министра на търг. пром. и труда и могатъ да се продаватъ до 1. III. 1937 г. Законътъ влиза въ сила отъ 1. III. 1937 г., а по отношение на облия дървенъ материалъ — отъ 1 октомврий 1937 г.

—o—

Дирекцията на търговията и промишлеността при Министерството на търговията, промишлеността и труда е подложила въпроса за износъ на конопено влакно на обсъждане въ една комисия, въ която сж били представени: отдѣлението за индустрия, отдѣлението за търговия, отдѣлението за земледѣлие, експортния институтъ и дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни.

Комисията която вземала предъ видъ даннитѣ за наличнитѣ количества конопено влакно, решила, че може да се допусне до края на м. май т. г. износъ на конопено влакно въ количество до 300,000 кгр. Въ началото на м. юний ще се прецени, ще има ли още количества за износъ.

Предложения и запитвания

T. Gargour & Fils — Palestine, P. O. B. 635 — желае да влезе въ търговски връзки съ мѣстни износители на зърнени храни.

Saleh & Company — Beyrouth (Syrie) — желае да влезе въ търговски връзки съ български износители на зърнени храни и варива.

Commissionaria Prodotti Commerciali — Alexandria P. O. B. 51 — желае да влезе въ търговски връзки съ български износители на трици.

Moise Is. Covo — Salonique, stoa Allatini 52 — желае да влезе въ търговски връзки съ български износители на сушени сливи.

George Johson & Co. — Larnaca (Cyprus) — желае да влезе въ търговски връзки съ български износители на млѣчни произведения.

P. Bochsler — Import, Export — Barn, Emanuel — Friedli str 25 — желае да ѝ се направи оферта за бобъ реколта 1936 г. фураженъ ечемичъ, царевица и ржжъ cif Анверсъ.

A. B. Rlga & Fils — Larnaca (Chypre) — желае да влезе въ търговски връзки съ български износители на твърдо жито, голѣми количества.

По-важни закони, наредби и заповѣди, публикувани въ Д. В.

Заповѣдь № 2923/25. XII. 1936 г. за нормиране цената на бензина 1/937 г.

Заповѣдь № 2940/26. XII. 1936 г. за регистъръ за времетраенето на производствения процесъ на гьона Д. В. 1/037 г.

Наредба-законъ за осигуряване на занаятитѣ 29/937 г.

Окръжно по измѣнението и допълнението на закона за гербовия налогъ (влог. тек. с/ки) 29/937 г.

Заповѣдь № 2922/24. XII. 1936 г. за прилагането на чл. 12 отъ закона за индустрията — срока отъ който започва да тече разрешителното за откриване индустриалното предприятие 1/937 г.

Заповѣдь № 2921/24. XII. 1936 г. за продължаване срока за регистриране индуст. предпр. отъ 31. I. 937 г. 1/937 г.

Извѣстие № 5 на М-то т. пр. и труда — разграничение между индустриални и неиндустриални предприятия въ кохарството и ткачеството; преситеностъ въ производството на вълнени шротхорни прежди 5/937 г.

Международна конвенция относно транзитния превозъ на животнитѣ, мѣсото и др. продукти отъ животински произходъ 8/937 г.

Международна конвенция относно вноса и износа на произведения отъ животински произходъ 8/937 г.

Окръжно по наредбата-законъ за уреждане на вътрешна търговия 8/937 г.

Спогодба по българскитѣ държавни външни предъ и следвоенни заеми, за времето отъ 1. I. 937 година до 31. XII. 938 г. 10/937 г.

Правилникъ по наредбата-законъ за типизиране дървенитѣ материали и издѣлия 12/937 г.

Единадесето и дванадесето допълнение на общата наредба по вноса и износа 13/937 г.

Наредба-законъ за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за доставка отъ Б. З. К. банка за нуждитѣ на страната, на около 10,000,000 килограма петролъ, 4,000,000 бензинъ и 8,000,000 газолъ 14/937 г.

Окръжна наредба № 438 на М-то на Финанситѣ за патентното облагане на заведенията за производството на растителни масла 14/937 г.

Окръжно № VI-1 за пжтния данъкъ за 1937 г. 16/937 г.

Наредба-законъ за измѣнение на чл. 13 отъ наредбата законъ за общинския налогъ (отнася се за розово масло) 20/937 г.

Споразумение постигнато презъ януарий 1937 г. между Министра на финанситѣ и гражданското дружество на но-

сителитѣ на облигации отъ мисията 6¹/₂% 1923 г. на Българската държава, за службата по тая мисия презъ периода отъ 1 априль 1936 г. до 31 декемврий 1938 г. и за окончателното ликвидиране на остатъка отъ купонитѣ отъ сжщата мисия, платени въ чужбина, съ падежи между 1 ноемерий 1934 г. и 31 декемврий 1936 г. 21/937 г.

Заповѣдь № 107 за норм. цената на петрола 22/937 г.

Наредба-законъ за измѣнение и допълнение на законъ на за гербовия налогъ 24/937 г.

Окръжно по измѣнението и допълнението на закона за гербовия налогъ 24/937 г.

Указъ № 25 за еднакво навло на петрола до всички пунктове на Б. Д. Ж. 32 937 г.

Наредба-законъ за измѣнение и допълненне на наредба-законъ за данъка върху приходитѣ 35/937 г.
